

KONCEPCIA SLEDOVANIA UPLATNENIA ABSOLVENTOV MATERIÁLOVOTECHNOLOGICKEJ FAKULTY STU V PRAXI

0. Preambula

Poslanie a ciele slovenského vysokého školstva sformulované vo Vízii vysokého školstva na Slovensku v 21. storočí vychádza zo svetovej deklarácie UNESCO o vysokoškolskom vzdelávaní pre 21. storočie. Vysokoškolské vzdelávanie už po stáročia prináša dôležitú pridanú hodnotu jeho absolventom, ako aj jednotlivým krajinám.

Keď v roku 1937 vznikla Slovenská vysoká škola technická ako prvá technická vysoká škola na Slovensku, jej zakladatelia mali za cieľ pokryť potrebu možnosti technického vzdelávania pre celé Slovensko. O viac ako 70 rokov je táto inštitúcia najlepšia technická univerzita na Slovensku.

Absolventi Materiálovotechnologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity (MTF STU) patria k početnej komunite tých, ktorí úspešne zvládli vysokoškolské štúdium technického zamerania. Príslušnosť k akademickej komunite a identifikácia sa s ňou, kontinuálne sa rozvíjajúca spätná väzba medzi hospodárskou praxou a výchovnovzdelávacou a vedeckovýskumnou inštitúciou, má a aj v budúcnosti bude mať mimoriadny význam pre ďalšie skvalitňovanie prípravy odborníkov, ktorých hospodárstvo Slovenska ako súčasť popredného medzinárodného ekonomického zoskupenia sveta - Európskej únie, nesmierne potrebuje.

1. Východiská koncepcie

Východiskami pre prijatie koncepcie sledovania uplatnenia absolventov fakulty sú Poslanie a Vízia MTF STU.

POSLANIE MTF STU

V harmónii s definovaným poslaním Slovenskej technickej univerzity je poslaním MTF STU aktívne prispievať ako univerzitná fakulta k jeho naplneniu v rámci stanovených kompetencií v akreditovaných oblastiach výučby, vedy a výskumu, s prioritou na materiálové vedy a výrobné technológie:

- ponúkať a realizovať univerzitný systém vzdelávania vo všetkých troch stupňoch v akreditovaných študijných programoch,
- šíriť, prehĺbovať a rozvíjať poznanie nástrojmi vedy a výskumu,
- zabezpečiť prenos výsledkov vedy a výskumu do procesu vzdelávania,
- zabezpečiť transfer výsledkov vedy a výskumu do podnikateľskej praxe,
- chrániť výsledky svojho výskumu,
- začleniť sa do univerzitného systému celoživotného vzdelávania,
- podieľať sa na dlhodobom udržateľnom rozvoji spoločnosti všetkými svojimi aktivitami, ale hlavne rozvíjaním harmonickej osobnosti študenta v kontexte ideálov humanizmu a demokracie.

VÍZIA MTF STU

V kontexte poslania fakulty sú definované prioritné osi vízie rozvoja fakulty:

- v oblasti vzdelávania
 - získať vedúce miesto na Slovensku minimálne v dvoch akreditovaných vedných segmentoch a stať sa tak uznávanou inštitúciou v spoločnom európskom výskumnom priestore – v oblasti materiálového výskumu a vo výrobných technológiách,
 - zvýšiť počet zahraničných študentov na európsky priemer realizáciou časti výučby v anglickom jazyku;
- v oblasti vedy a výskumu
 - čerpať prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie 2007 - 2013 – uchádzať sa o vybudovanie 3 - 4 centier excelentnosti v uvedených segmentoch vedy,
 - internacionalizovať svoje aktivity a doplniť stav zamestnancov o vedecké osobnosti z domova a zo zahraničia;
- v oblasti podnikateľskej činnosti
 - prehĺbovať spoluprácu na významných strategických projektoch mesta, VÚC a podnikateľských subjektov regiónu,
 - iniciovať aktívnu účasť fakulty v regionálnych zoskupeniach a združeniach;.
- v oblasti vnútorných vzťahov
 - vytvárať zamestnancom podmienky v sociálnej oblasti,
 - profesionálne zušľachťovať všetky dôležité vzťahy,

- aktívne prezentovať, presadzovať a harmonizovať všetky významné záujmy a podieľať sa na tvorbe pozitívneho imidžu fakulty,
- edičnou činnosťou zabezpečovať rýchly prenos výsledkov rozvoja vedeckého poznania a vzdelávania do obsahu výučby prostredníctvom publikácií
- vytvárať podmienky nepretržitého vzťahu s absolventmi fakulty.

2.Koncepcia sledovania uplatnenia absolventov

DEFINÍCIA

Poslaním koncepcie sledovania uplatnenia absolventov MTF STU v praxi je vytvoriť priestor pre výmenu skúseností a získavanie poznatkov nielen z akademického života, ale najmä skúseností z hospodárskej praxe, zistiť podmienky a možnosti uplatnenia kvalifikácie absolventov, zmapovať potreby a taktiež bariéry zamestnanosti absolventskej pracovnej sily, profilovať absolventa MTF STU cez prizmu požiadaviek zamestnávateľa, priniesť poznatky, ktoré by umožňovali inovovať študijné programy tak, aby zohľadňovali vývoj na trhu práce.

Základnou charakteristikou koncepcie je definovanie znalostí potrebných pre úspešné uplatnenie absolventov MTF STU v praxi v hodnotovej hierarchii fakulty, kde sa budú tieto definované požiadavky chápať ako univerzálna výhoda, ktorá je predpokladom uplatnenia absolventov v kariérnej praxi doma i v zahraničí.

Je to výzva, ktorú prináša globalizačný proces a na ktorú je nevyhnutné reagovať. Je v prioritnom záujme fakulty vytvárať podmienky pre spätnú väzbu v súvislosti so získavaním relevantných informácií o uplatnení jej absolventov v praxi, o identifikácii požiadaviek kladených na absolventov v praxi, opatreniach pre racionalizáciu a flexibilitu úprav študijných zameraní/programov z hľadiska potrieb praxe. Výsledkom týchto globalizačných a informačných trendov je znalostná fakulta v rámci knowledge society.

V súlade s medzinárodnými trendmi vo vysokoškolskom vzdelávaní a vychádzajúc z nezastupiteľného miesta vysokého školstva v oblasti vzdelávania, výskumu a spolupráce medzi jednotlivými vzdelávacími a výskumnými inštitúciami, ako aj s organizáciami a orgánmi štátnej správy a samosprávy a hospodárskou praxou, bude realizácia koncepcie zameraná hlavne na:

- skvalitňovanie cieľov a obsahovej štruktúry vyučovacieho procesu tak, aby celková koncepcia zabezpečovala významný princíp spočívajúci v jednote teoretickej a praktickej prípravy študenta pre prax,
- zabezpečenie optimálneho prepojenia univerzálnej prípravy absolventov s konkrétnym odborným študijným zameraním študenta na vytvorenie predpokladov pre potrebnú mobilitu a spôsobilosť absolventa realizovať náročné činnosti v praxi,
- prehodnotenie súčasných dohôd o spolupráci s hospodárskou praxou a zabezpečenie ich aktualizácie s orientáciou na konkrétne požiadavky trhu práce na absolventa MTF STU.

CIELE KONCEPCIE

Koncepcia sledovania uplatnenia absolventov v praxi je definovaná nasledovnými cieľmi:

- 1) Združiť absolventov a priateľov MTF STU so sídlom v Trnave na báze dobrovoľnosti a osobného záujmu do občianskeho združenia s cieľom vytvárania nástrojov na finančnú podporu alma-mater zo strany bývalých študentov, partnerov a priaznivcov fakulty.
- 2) Vytvárať podmienky a priestor pre vzájomnú komunikáciu a spoluprácu medzi bývalými a súčasnými študentmi fakulty, medzi pedagógmi, vedeckovýskumnými a inými zamestnancami fakulty a bývalými študentmi, ako aj medzi absolventmi a priateľmi univerzity navzájom, s cieľom vzájomnej všestrannej pomoci, podpory, výmeny poznatkov a informácií.
- 3) Rozširovať a poskytovať odborné, vedecké a vedecko-technické informácie z odborných oblastí profilu fakulty, ako aj z ďalších oblastí, ktoré by mohli byť pre fakultu a jej absolventov prínosom.
- 4) Napomáhať formovaniu odborného profilu absolventa MTF STU tak, aby čo najlepšie spĺňal požiadavky praxe, ako aj perspektív a trendov jej ďalšieho vývoja.
- 5) Vytvárať podmienky a podporovať celoživotné a ďalšie vzdelávanie a ďalšie zvyšovanie kvalifikácie a odbornosti absolventov MTF STU.
- 6) Vytvárať podmienky pre virtuálnu i osobnú komunikáciu s absolventmi fakulty.
- 7) Vytvoriť a spravovať databázu údajov o bývalých absolventoch a ich aktivitách a poskytovať im informácie o dianí na MTF STU.

- 8) Podporovať transfer výsledkov odbornej praxe do vzdelávacej a vedeckovýskumnej činnosti fakulty a súčasne účinne podporovať uplatňovanie výsledkov vedeckovýskumnej a vývojovej činnosti MTF STU do praxe.
- 9) Spolupracovať so svojimi členmi pri nadväzovaní stykov so zahraničnými subjektmi pri výmene informácií a iných formách získavania nových poznatkov.
- 10) Spolupracovať s organizáciami s podobným zameraním v SR a zahraničí.
- 11) Prehľbovať spoluprácu s hospodárskou praxou a nadväzovať kontakty s pracoviskami doma i v zahraničí.
- 12) Vytvárať podmienky pre spätnú väzbu v súvislosti so získaním relevantných informácií o uplatnení absolventov MTF STU, ako aj o požiadavkách kladených na absolventov v jednotlivých stupňoch štúdia formou diskusie na komunikačnom portáli.
- 13) Prezentovať ponuku pre spoluprácu v rámci výskumu, vývoja a inovácii ako aj pri poradenstve a expertíz.
- 14) Zabezpečovať prezentáciu úspešných absolventov a úspešných firiem spolupracujúcich s MTF STU, transfer know-how do všetkých oblasti rozvoja MTF STU.
- 15) Rozvíjať tradíciu a kultúru vysokoškolského života MTF STU nielen v rámci Európskeho priestoru, ale aj mimo neho.

NAPŔŤANIE KONCEPCIE

Jednou zo základných činností fakulty/univerzity je neustále udržiavanie vzťahov so svojimi absolventmi prostredníctvom public relations. Doslovný preklad pojmu public relations (PR) je „verejné vzťahy“, niekedy prekladaný ako „vzťahy k verejnosti“, resp. „vzťahy s verejnosťou“. V našich podmienkach sa pojem „verejnosť“ chápe v zmysle všeobecnej verejnosti (ako neštruktúrovaný objekt), kým vlastná činnosť subjektu (fakulty) v oblasti public relations je zameraná na určité cieľové skupiny – relevantný výsek verejnosti a tou sú aj študenti/absolventi MTF STU.

Obsahom postupu realizácie koncepcie v oblasti public relations je:

- sústavne komunikovať so všetkými dôležitými cieľovými skupinami tak, aby sa v ich vedomí posilňovala pozícia a vnímanie fakulty,
- zvýšiť prestíž a informovanosť, prehĺbiť pozitívne postoje a prezentovať úspešné výsledky vo všetkých dôležitých oblastiach činnosti fakulty,
- profesionálne zušľachtňovanie všetkých dôležitých vzťahov,

- tvorba pozitívneho imidžu fakulty,
- podpora vzdelávacích služieb zameraných na potreby celoživotného a ďalšieho otvoreného vzdelávania podľa požiadaviek trhu práce,
- spoločenské, sociálne, zdravotné, kultúrne a športové služby podporujúce rozvoj humanizácie a estetizácie MTF STU,
- podpora aktivít, zameraných na spoluprácu s tretím sektorom, na poradenské a konzultačné služby pre študentov s väzbou na ich budúce uplatnenie v praxi

NÁSTROJE SLEDOVANIA UPLATNENIA ABSOLVENTOV V PRAXI

Z empirických výskumov a výsledkov jednotlivých štúdií v predmetnej oblasti je zrejmé, že narastajúca celosvetová vzájomná previazanosť národných ekonomík, slobodný tok financií a kapitálu, tovarov a služieb, technológií, poznatkov a informácií má svoju logickú konzekvenciu v podobe migračných tokov vysokokvalifikovanej pracovnej sily. Táto prirodzená tendencia bola podporená koncom 80-tych rokov minulého storočia zavedením selektívnych migračných politík v mnohých štátoch OECD zameraných na zatriktívnenie záujmu o prácu pre vysokokvalifikovaných pracovníkov (t. z. najmä na absolventov vysokých škôl/univerzít). Všetky doteraz prístupné analýzy a publikované výsledky štúdií sa zameriavajú na dve základné oblasti:

- determinanty migrácie za prácou do zahraničia,
- úspešnosť uplatnenia absolventov slovenských vysokých škôl/univerzít v SR.

Doterajšie štúdie jednoznačne nepotvrdili hypotézy o odchode vysokoškolsky vzdelanej pracovnej sily do zahraničia z dôvodu absencie možností pracovného uplatnenia sa na domácom trhu práce. Identifikácia problémov uplatnenia absolventov (na domácom, ale i zahraničnom pracovnom trhu) sa stáva aktuálnou a naliehavou požiadavkou riešenia. Konceptiou sledovania uplatnenia absolventov v praxi pristupuje MTF STU k tejto téme ako k ucelenému komplexnému balíku nielen hľadania príčin, ale i tvorbe nástrojov pre sledovanie uplatnenia absolventov v praxi, ako k poznatkovo riadenému systému, t. z. návrhu riešení na základe poznatkovo orientovaných informácií a vedomostí v európskom priestore.

Identifikácia základných determinantov problémov uplatnenia absolventov v praxi na trhu práce (vystupujúce ako prekážky pre rozvoj aktivít fakulty a predstavujúce riziká pre kvalifikované uplatnenia jej absolventov v praxi) predikuje tvorbu nástrojov na ich elimináciu.

Determinanty boli identifikované ako:

- migrácia za prácou do zahraničia, ktorá sa ale súčasne viaže na neznalosť podmienok pracovného trhu v zahraničí,
- nedostatočné koncepčná platforma starostlivosti o uplatnenia absolventov na fakultách,
- nedostatočná informovanosť študentov o konkrétnom pracovnom uplatnení na domácom pracovnom trhu,
- neznalosť legislatívy v pracovnom prostredí,
- jazykové bariéry v odbornej terminológii,
- nedostatočná väzba na materskú fakultu/školu po absolvovaní štúdia,

Postupnosť krokov na sledovanie uplatnenia absolventov MTF STU v praxi bude charakterizované etapami realizácie týchto aktivít:

- založenie občianskeho združenia Banka kvality – Alumni MTF STU,
- tvorba databázy absolventov fakulty a portálu absolventov na web stránke fakulty,
- elektronický formulár pre registráciu a dotazník zisťovania spokojnosti,
- projekt substitúcie – absolventi MTF STU v styku s hospodárskou praxou,
- zabezpečenie právneho poradenstva pre študentov pre otázky zamestnania,
- tvorba jazykového glosáru a príručky soft skills,
- newsletter pre členov občianskeho združenia – monitoring diania v združení Alumni a na fakulte pre absolventov,
- tvorba informačných produktov pre študentov – mapovanie záujmu praxe o absolventov MTF STU,
- tvorba prezentačných materiálov o fakulte pre hospodársku prax.

3. Záver

Realizácia koncepcie sledovania uplatnenia absolventov v praxi nie je chápaná jednostranne ako služba vysokej školy verejnosti, ale predpokladá aktívnu účasť vedenia fakulty a praxe pri formovaní jej poslania a cieľov, obsahu i prognóz potrieb absolventov v jednotlivých

oblastiach života. V tejto súvislosti bude vedenie MTF STU podporovať realizáciu nástrojov pre sledovanie uplatnenia absolventov v praxi a vyhodnocovať efektivitu ich funkčnosti.

Vypracovali: riešitelia projektu, 28.3.2011

Použité pramene pre vypracovanie koncepcie (okrem uvedených prameňov) sú skúsenosti z pracovných ciest (analýza súčasného stavu – viď správy z pracovných ciest riešiteľov projektu), štúdií pre analýzu súčasného stavu a tieto bibliografické odkazy:

Hanzelová, E. – Kostolná, Z. – Reichová, D. Migračné sklony absolventov vysokých škôl za prácou do zahraničia. In *Academia*, 2008, roč. 14, č. 1-2, s. 33 -40.

ARRA: Vyše polovica absolventov VŠ nikdy nepracovala vo svojom odbore. In <http://www.aktuality.sk/clanok/161740> cit 21.5.2010

Vysoké školy na Slovensku – šance a riziká. In <http://www.etrend.sk/ekonomika/> cit 6.7.2009

Průzkum požadavků na absolventy technických VŠ . In <http://li.vutbr.cz/> cit 21.7.2009

Medzinárodný projekt Eurostudent. <http://www.uips.sk/> cit 21.5.2010

Gregušová, G. – Haňová, Ž. – Dugaspvá, E. – Plesch: Uplatnenie absolventov doktorandského štúdia v strojárskom a elektrotechnickom priemysle na Slovensku. Bratislava, SAV, 2004.

Zvalová, M. – Srnánková, Ľ. – Hrušovská, J. Uplatnenie absolventov vysokých škôl v praxi. I. etapa: zamestnateľnosť a zamestnanosť absolventov vysokých škôl. Bratislava: UIPŠ 2007.

Srnánková, Ľ. – Hrušovská, J. Absolvent vysokej školy na trhu práce. Aktuálna pozícia a podmienky zamestnávania. In *Academia*, 2009, roč. 20, č. 1, s. 29-41.

Páleník, M. – Martrišková, M. Absolventi škôl na trhu práce. In *Academia*, 2009, roč. 20, č. 3, s. 26-31.

Optimální profil absolventa technické vysoké školy. In *Aula*, 2006, roč. 14, č. 4, s. 44 – 45.

Kratčková, D. Spolupráce vysokých škol a vyšších odborných škol se zaměstnavateli, zaměstnatelnost absolventů. In *Aula*, 2008, roč. 16, č. 4, s. 45 – 72.